

שיחות קודש

מכ"ק מרו אדמו"ר שליט"א

בפ"ד

[שיעור בתהילים פרק נ"ד.
נמסר ביום ד' פר' לך לך תשע"ז]

'הניגון האמיתי'

"א. לְמִנְצַח בְּנִינֹת מְשָׁכִיל לְדָוִד. ב. בְּבֹא הַזִּיפִים וַיֹּאמְרוּ לְשֹׁאֵל הַלֹּא דָוִד מְסַתֵּר עִמּוֹנוֹ. ג. אֱלֹהִים בְּשִׁמְךָ הוֹשִׁיעֵנִי וּבְגִבּוֹרֶתְךָ תְּדִינֵנִי. ד. אֱלֹהִים שְׁמַע תְּפִלְתִּי הַאֲזִינָה לְאֹמְרֵי פִי. ה. כִּי זָרִים קָמוּ עָלַי וְעַרְיָצִים בְּקִשׁוֹ נַפְשִׁי לֹא שָׁמוּ אֱלֹהִים לְנַגְדָם סָלָה. ו. הִנֵּה אֱלֹהִים עִזָּר לִי אֲדָנִי בְּסִמְכֵי נַפְשִׁי. ז. יָשִׁיב הָרַע לְשׂוֹרְרֵי בְּאִמְתָּךְ הַצְּמִיתֵם. ח. בְּנִדְבָה אֲזַבְּחָה לָךְ אֹדֶה שְׁמֶךָ ה' כִּי טוֹב. ט. כִּי מָכַל צָרָה הִצִּילֵנִי וּבְאִיבֵי רְאִתָּה עֵינַי.

לְמִנְצַח בְּנִינֹת מְשָׁכִיל לְדָוִד.

ולהגיע דרך התהלים לתכלית שלו בעוה"ז.
'משכיל לדוד' – לכל אדם ישנם ב' מיני שכל, שכל מעשי ושכל עיוני. השכל המעשי הוא השכל הטכני שעל ידו אנו משדרים פקודות שגרתיות לגוף בהתאם לפעולות שאנו רוצים לעשות. אמנם השכל העיוני הוא משקף את פנימיות האדם, ותכליתו שהאדם יתחבר על ידי חשיבה מעמיקה למקור שמחיה אותו, ויערוך

לפני שנבאר מה עבר דוד המלך ע"ה בפרק זה נקדים, כי כל ספר התהלים שחיבר דוד המלך ע"ה, לא נוסד רק על פי המעברים שהוא עצמו עבר, אלא גם ובפרט כלימוד ותוראה לכל יהודי ויהודי באשר הוא שם במעברים שעובר עד עצם היום הזה בכדי שכל אחד יוכל להתחבר

השבון נפש במעברים שעובר מדוע הוא עובר אותם ומה התועלת הרוחנית שהקב"ה רוצה שהוא יפיק מהם.

דוד המלך ע"ה כשבא לבית המקדש, אמר: 'למנצה בנגינות משכיל לדוד'. גם הנגינה מתחלקת לכמה רבדים. ישנו ניגון שגורם לאדם שמחה וריקוד, וישנם ניגונים מעמיקים שמסייעים לאדם להגיע לחשיבה מעמיקה, כגון ניגוני התעוררות וכדו'. דוד המלך ע"ה חיפש ניגון כזה שישכיל אותו – כלומר שיביא אותו לחיבור הזה של השכל העיוני במצבים שעוברים עליו.

בשם הבעש"ט הק' מובא בביאור על ספר התהלים, שדוד המלך ע"ה אף פעם לא קישר את המעברים שעבר לאנשים מסוימים, אלא תמיד חיפש לגלות את האותיות שמחיות את אותו המצב. ונבאר – הקב"ה ברא את העולם על ידי הכה שטמן באותיות הק' כמובא 'הסתכל קוב"ה באורייתא וברא עלמא'. אותיות התורה הק' הן החיות שמחזיקה את העולם. וכמשל הפרי שעטוף בקליפה, שכל מטרת הקליפה היא להחזיק ולשמור את הפרי, אולם כשרוצים להשתמש בפרי אנו מסירים את הקליפה וזורקים אותה. כמו כן כל מעבר שהאדם עובר הוא קליפה שאין לה חיות משל עצמה אלא מתחיה מחיות הקדושה הפנימית שבתוכה שאותה אנו צריכים להסיר ולגלות כדי שנוכל ליהנות ולהתחיות מאותה הק'. דוד המלך מצא בכל צרה שעברה עליו את האותיות

שמחיות את אותה הצרה וקושר כל דבר לבורא עולם. דוגמאות רבות אנו מוצאים לדרך זו בספר התהלים, כמו בפסוק: **"כחימם דונג מפני אש יאברו רשעים מפני אלקים"**. כמו הדונג שנמס כשקרב לאש, כמו כן על ידי שאדם מתגבר ומפנה את האש שבוערת בקרבו להתקרב לבורא עולם ולא מפנה אותה לאפיקים שליליים, לנקום בשני וכדו'. או אז מסיר את הקליפה וזוכה להגיע לתכלית של אותו המעבר שהקב"ה שם אותו שם. וכן הפסוק **"שם יתפרדו כל פועלי און"** – כשאדם חי עם קשר בורא הוא מסלק בכך את כל המפריעים לו בדרך הטבע, מכיון שכשחי בקשר בורא הוא חי בהנהגה אחרת על טבעית, וממילא הוא מסיר מעליו את כל המציקים לו...

בפרק זה נלמד על עוד מעבר שעבר דוד המלך ע"ה. בספר שמואל [א' פרק כ"ג] מסופר ששמואל הנביא משח על פי ציווי השי"ת את דוד למלך. כשנודע הדבר לשאול [שעדיין היה מלך] החל לרדוף את דוד. באחד הימים באו אנשי העיר קעילה [שהיתה עיירת ספר השוכנת על הגבול] אל דוד, וסיפרו לו שהפלשתים מתכוננים לבוא אליהם למלחמה, ועל כן מבקשים הם ממנו לבוא לעזרתם. כאן יש לציין כי אנשי קעילה לא היו מאנשי דוד אלא מאנשיו של שאול המלך, ואמנם אם דוד המלך היה רוצה מאוד לבוא לעזרתם אך זו שאלה של סכנה בשבילו שיסגירוהו לידיו של שאול המלך. מה עשה? נמלך

באורים ותומים האם טוב שייצא עם אנשי קעילה אם לא? ענה לו הקב"ה: 'לך והכיתה את הפלשתים והושעת את קעילה'. דוד המלך מיד יוצא עם אנשי קעילה כשהוא לוקח עימו שש מאות מאנשיו. אך אנשי דוד המלך באו בטענה ואמרו לו: אמנם אתה בדרגת עבודת ה' גבוהה מאוד. אך אנו חוששים מהפלשתים, ומה לנו להיכנס לצרה זו. ואף אם ננצח הרי שאנו פותחים לעצמנו חזית נוספת מול אנשי שאול המלך שבוודאי יסגירונו לידיו. שאל דוד המלך בשנית והקב"ה שוב ענה לו: לך עם אנשיך וניצחתם את פלשתים. [אמנם יש להעיר כי אם השבו אנשי דוד המלך שאין בידם כח לנצח, כבר ביארנו בענין זה השבוע (פר' לך לך) לעיל בשם השפ"א ע"ה מדוע המתין הקב"ה מלתת לא"א בן רק בגיל מאה, ומדוע לא הספיקו כביכול שבעים וחמש שנות ציפיה? וביארנו שכשא"א נצטווה למול את עצמו, נהיה אז כבריה חדשה ממש, מגוי ליהודי! ואז ההשפעה על יצחק ממילא תהיה שונה לגמרי. וכמו כן כל אדם כשעובר מעבר ומתגבר עליו מתוך מסירות נפש לראות את יד ה' ולא להיכנע לטבעים שלו, הוא ממש נולד מחדש... ואף כאן אנשי דוד המלך שהתעלו מעל עצמם ללכת לעזור ליהודים על אף שיש חשש שיסגירו אותם לשאול המלך ע"ה, אעפ"כ הלכו ובודאי שקיבלו בזה כוחות מחודשים להילחם בפלשתים. ואמנם כפי שאמר להם הקב"ה ניצחו את פלשתים].

אותו הסלע קיבל שם – 'סלע המחלקות'. ומבאר רש"י במקום מהו סלע המחלקות –

לאחר הניצחון הסגירו בני קעילה את דוד המלך לשאול. מה עשה דוד המלך ע"ה? שוב שאל באורים ותומים: האם שאול המלך יבוא לרדוף אותי? ויאמר לו ה': כן. והאם ייאותו להסגירני לידו? ויאמר לו ה': יסגירו. כששמע זאת דוד המלך ע"ה, מיד לקח את אנשיו וברח עימם למדבר זיף, ושם התחבא. [ובמאמר המוסגר נגלה שנקרא מקומו זיף על שם אנשיו שהיו מזויפים. הראו לדוד המלך שהוא משלהם ואמרו לו ולאנשיו, בואו ברוכי ה'... אך באמת היו גם הם מאנשי שאול]... וזהו ביאור הפסוק **בבוא הויפים ויאמרו לשאול הלא דוד מסתתר עמנו**. כשהדגש הוא על המילה **עמנו**. שעשו עצמם כאנשי דוד... שאול המלך הגיע ודוד המלך ברח לעבר סלע אחד. אנשי זיף כיוונו את שאול המלך ע"ה לאותו הסלע ושאל המלך כיתר את כל המקום. כעת לא נותרה לדוד המלך שום ברירה, או שיוצא ומסגיר עצמו, או שלאחר ג' ימים לכל היותר של כיתור ימותו חלילה הוא ואנשיו מרעב וצמא... מספר הפסוק: ויבא מלאך ויאמר לשאול, באו פלשתים להילחם בישראל, ואם תישאר כאן לתפוס את דוד אזי לא תישאר בידך ארץ ישראל... מיד קם שאול המלך וחזר למערכה עם הפלשתים וכך ניצל לעת עתה דוד המלך שוב מידי שאול.

ק"ו כשאדם מסוגל להתפלל 'האזינה
לאמרי פי' מכיון שאני יודע ומאמין שאתה
מאזין לי בכל מצב.

כי זרים קמו עלי ועריצים בקשו נפשי

לא שמו אלהים לנגדם סלה.

מי הם אותם זרים? על אנשי קעילה
לכאורה לא היתה טענה, כי בכל זאת לעת
עתה שאול הוא המלך, ואם הם לא היו
מדווחים למלך שדוד נמצא אצלם, יתכן
והיו נחשבים למורדים במלכות. אך עיקר
הענין הוא על אנשי זיף. דוד המלך הלא
לא נכנס לעיר שלהם אלא התחבא באחת
המדבריות באיזור, ומה להם ללכת
ולהלשין עליו?... הם הזרים. [ובאמת
במאמר המוסגר יש לבאר כי באמת איך
יתכן שאנשים רשעים כאלו הצליחו להגיע
עד שאול המלך, הלא הפסוק כבר מעיד על
שאול שהיה 'משכמו ומעלה' כלומר שהיה
צדיק וירא שמים ושלם בכל מעשיו?
ובאמת ישנו מדרש 'שוחר טוב' שמבאר
את הפסוק 'מושל מקשיב על דבר שקר
כל משרתיו רשעים'. ומבאר שם שכשהיה
שאול אחוז ברעיונו לתפוס את דוד כמובן
לסיבותיו השמימיות שלו, מאחז בכל בדל
של מידע. ואנשי זיף ניצלו זאת כפי
שמתאר שם הפסוק שאמרו מתי נוכל
לעלות הגבעתה - לגבעת שאול לדבר
עימו, כי בדרך הטבע לא היתה להם כלל
אפשרות לדריסת רגל במעונו של צדיק
ופרוש כמוהו]...

שהיה שאול חלוק בליבו האם לשוב
ולהילחם על ארץ ישראל, או להישאר
ולתפוס את דוד. אך יש לתמוה מהיכן
הגיע לפתע ובזכות מה מלאך להציל את
דוד המלך ע"ה? מבארים המפרשים,
שמלאך זה הגיע בזכות דוד בעצמו. אם
דוד המלך ע"ה היה נשבר שם באותו רגע,
הרי שהיה נתפס. אך דוד המלך ע"ה שלא
חי את טבע הדברים, וראה בהכל
התנהלות שמימית, חי בכזה בהירות
וביטחון, כי הרי לא היה לו כלל לאן
לברוח. ובכח הבהירות הזו נברא מלאך
ששכנע את שאול לעזוב אותו ולחזור
להילחם בפלשתים. וכעת נראה את
הפסוקים וביאורם בפנים.

אלהים בשמך הושיעני ובגבורתך תדינני

מובא במדרש, שדוד המלך קבל לפני
הקב"ה, ואמר: אם יש פקיד שרודף אותי,
למי חובת ההשתדלות שלי לפנות? למנהל
שלו. וכשהמנהל רודף הולכים לממונה
עליו. וכן הלאה עד למלך. אך כשהמלך
בעצמו רודף אותי למי אפנה? אין לי למי
לפנות אלא אליך השי"ת. ועל כן בשמך
הושיעני ובגבורתך...

אלהים שמע תפילתי האזינה לאמרי פי

ישנם שני מצבים. לפעמים כואב לאדם
כ"כ עד שאינו מסוגל לדבר. וזה הביאור
'שמע אמרתי' אף שאין בי כח להתפלל.

עב"פ מבארים המפרשים, כי כולם ידעו שדוד נמשך כבר למלך, וזה רק ענין של זמן עד שהמלוכה תעבור אליו. ואם כן, מי שהולך להלשין כנגד דוד המלך הוא אינו רק מלשין בלבד אלא הולך נגד רצון השי"ת. ועל זה מכריז עליהם הפסוק כעריצים שלא שמו אלקים לנגדם סלה. בשם הרה"ק מלובלין זי"ע מבארים באופן נפלא את היסוד הזה. כתוב בפסוק: **ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם**. לכל אחד מאיתנו קורה שרואים או שומעים דברים האמורים, אך גם אם זה קורה לאדם עדיין מבקשת ממנו התורה הק' ולא תתורו – כלומר אל תתירו את הקשר שלכם עם בורא העולם בעקבות ראיה כזו או אחרת, מאחר וכולנו בני אדם וכל אחד יכול לטעות ולהיכשל, אך עדיין יש דרך לחזור... אותם אנשים אנשי זיף קובל דוד המלך ע"ה, אינם הפצים רק ללכת לשאול כדי להיות נתינים נאמנים אלא כל רצונם הוא להתוך את הקשר עם הקב"ה למען האינטרס האישי שלהם...

הנה אלהים עוז לי אדני בסמכי נפשי.

כפל הלשון המובא בפסוק זה מלמד אותנו על שני סוגים שונים של עזרה. ישנה עזרה פיזית שאדם עוזר באופן טכני לחברו. אמנם ישנה עזרה שהיא תמיכה נפשית, והרבה פעמים היא יותר מועילה מאשר התמיכה הפיזית. הפסוק אומר **רוח איש**

יכלכל מחלהו ורוח נכאה מי ישאנה'. החיים של האדם נמדדים לא בהכרח לפי בריאותו הגופנית אלא ואלו בעיקר לפי בריאותו וכוחותיו הנפשיים. כשרוחו של האדם נכאה לפעמים גם התרופות לא בהכרח עוזרות לו. [ישנו מחקר שעשו בארה"ב בבי"ח לחולי המחלה. קבוצה המונה כשישים ילדים קיבלו חולצות עם התמונה שלהם כשהם קירחים ועליהן הכיתוב, **'אני גאה להיות קרדו'...** תגובתם לטיפולים שעברו היתה חיובית משמעותית הרבה יותר מאחרים שהתמודדו לבדם ונכנסו לייאוש וחוסר שמחה]... זה מה שמבקש דוד המלך שיהיו לו הכוחות בכל המצבים הללו לא לאבד את המח.

היום במצב שלנו רואים כיצד הטכנולוגיה גונבת את שלוות הנפש מהאדם. וכבר מובא בתוספות יו"ט בסוף מסכת סוטה, שכותב שבימות המשיח אין אדם שואל בשלום חברו... ובענין זה נביא ביאור נפלא ביותר על הפסוק שבפרשת עגלה ערופה, בה מסופר על אדם אורח שהגיע לעיר, ולאחר שיצא ממנה, נמצא על אם הדרך כשהוא ללא רוח חיים. הדין הוא שמודדים לאיזה עיר קרוב המת ביותר, וזקני אותה העיר צריכים להביא עגלה ולערוף את ראשה בנחל, וכמו כן לומר את הפסוק הבא: **ידינו לא שפכו את הדם הזה ועינינו לא ראו'...** ומקשה רש"י במקום, זכי יעלה על לב שזקני בי"ד שופכי דמים

מדברים כל הזמן בשיעורים על הדרך בה האדם צריך להאמין שהכל מאת ה', ואם כן כיצד מובן דבר זה שדוד המלך לפתע כביכול נותן הוראות ברורות מה לעשות עם אותם אנשים – ישיב הרע לשררי... איך מסתדר דבר זה עם דרך ההכנעה והשפלות.

באר ר' אשר זי"ע, כי התורה הק' מספרת לנו בפרשת ערי מקלט על אדם שרצה בשוגג. לכאורה כיצד דבר זה קורה? אם נשאל את האדם לא יהיה לו הסבר מדוע זה קרה לו. אך אנו יודעים שיש לקב"ה חשבון מדוקדק מה צריך לעבור על כל אדם. א"כ אמר דוד המלך ע"ה, הלא אותם אנשים שמצירים לי, זה כלל לא הם אלא הסטרא אחרא שמתלבש בהם כדי לעשות את שליחותו. ואף כי מובא שמגלגלים זכות על ידי זכאי וחוב על ידי חייב, עם כל זה, אין לאנשים הללו קשר ישיר למעשיהם. וראיה לדבר אנו מוצאים שכשברח דוד המלך מבנו אבשלום, מסופר ששמעי בן גרא פגש אותו וקילל אותו כפי שאומר שם הפסוק, **‘זהו קיללני קללה נמרצת’**, אך לאחר מכן כתוב שהתחרט מדוע קילל את המלך... כעת, אם דוד המלך היה נלחם בו ישירות היה שמעי מקבל כח יותר גדול מהסט"א להשיב מלחמה. אך דוד המלך מיד אמר: אל תגעו בו כי **‘אלקים אמר לו קלל’**. ובדבר זה עצר אותו לבד. וכמו כן כאן מתפלל דוד המלך ע"ה ישיב הרע לשררי באמתך הצמיתם,

הם? ומתריץ – שהזקנים אומרים שלא ליווינו אדם זה לדרכו ללא שציידנו אותו קודם באוכל ושתיה לדרך'. ועל כן אין להם חלק במיתתו. מקשים המפרשים, איזו שייכות יש לנתינת אוכל ושתיה לזה שאותו אדם נהרג, הרי יתכן בכלל שהוא נרצה בידי ליסטים וכדומ'? והביאור הוא על פי דברינו לעיל, אדם שמגיע לעיר ואף אחד לא נותן לו שלום ולא מתייחס אליו, כשהוא יוצא בחזרה ופוגש את הרוצחים הוא ירוד בנפשו וכבר אין לו שום טעם להילחם על חייו, כי בין כה אף אחד לא דורש בשלומו... זהו מה שאומרים זקני ביה"ד: אדם זה כשיצא מעירנו היה בשיא כוחותיו, מכיון שאנו ליווינו אותו ונתנו לו צידה לדרך – נפשית ופיזית. זה מה שחסר היום בדור שלנו, כשאנשים ממעטים לצאת מן הבית וממעטים בשיחה מחמת פלאי הטכנולוגיה שתפקידה האמיתי הוא באמת לקשר בין בני אדם, אך האמת במציאות היא אחרת שונה... הגמ' מספרת בברכות שהנותן צדקה לעני זוכה לארבע ברכות, אולם הנותן צדקה לעני ומפייסו בדברים זוכה לאחד עשר ברכות. עוד יותר ממה שהנותן סתם מקבל. רואים שהתרומה הנפשית גדולה יותר מהתרומה הפיזית עצמה.

ישיב הרע לשררי באמתך הצמיתם.

בפסוק זה ועוד רבים בתהלים הדומים לו, מתעוררת לנו שאלה לא פשוטה. הלא אנו

להתנהל אזי הוא מוגבל, אך כשהי באמונה ונותן לקב"ה את ההנהגה, אז רואה ישועות.

כי מכל צרה הצילני ובאיבי ראתה עיני.

מסיים דוד המלך ע"ה, כשאדם הולך בדרך הזו, אזי הוא ניצל מכל צרה שבאה עליו. מספרים על האוהב ישראל מאפטא, שהיו באים אליו מכל מיני קהילות כדי שיעזור להם לתקן תקנות בקהילה. כאן השוחט לא בסדר וכאן ענין אחר... עד שלא היה לא פנאי ללמוד כלל. אמר לעצמו: אם אשב ואתקן את כל העולם לא אגמור אף פעם, אתקן את עצמי וממילא יפסיקו אנשים להגיע... כמו כן אנו אומרים בזמר 'אנעים זמירות' 'אדמך אכנך ולא ידעתך הנך אחד בכל הדמיונות' כשאני מנסה לדמות את הקב"ה הרי שהוא מתגלה אלינו בכל מיני אופנים. אם אדם מחפש להתמודד לבד עם כל מצב, הרי שהוא לא יכול מרוב מצבים ודקויות. אך אם כל דבר מקשר לה' ממילא לא משנה מה עובר עליו תמיד יגיע לתכלית של הדבר. כך מסיים דוד המלך ע"ה, כעת כשאעבור את המצב הזה עם שאול המלך אני כבר אומר מראש שאני חי בצורה של מכל צרה הצילני, כבר עכשיו אני חי זאת ולא מחכה להתמודדות הבאה.

אמרתני ונושעתני

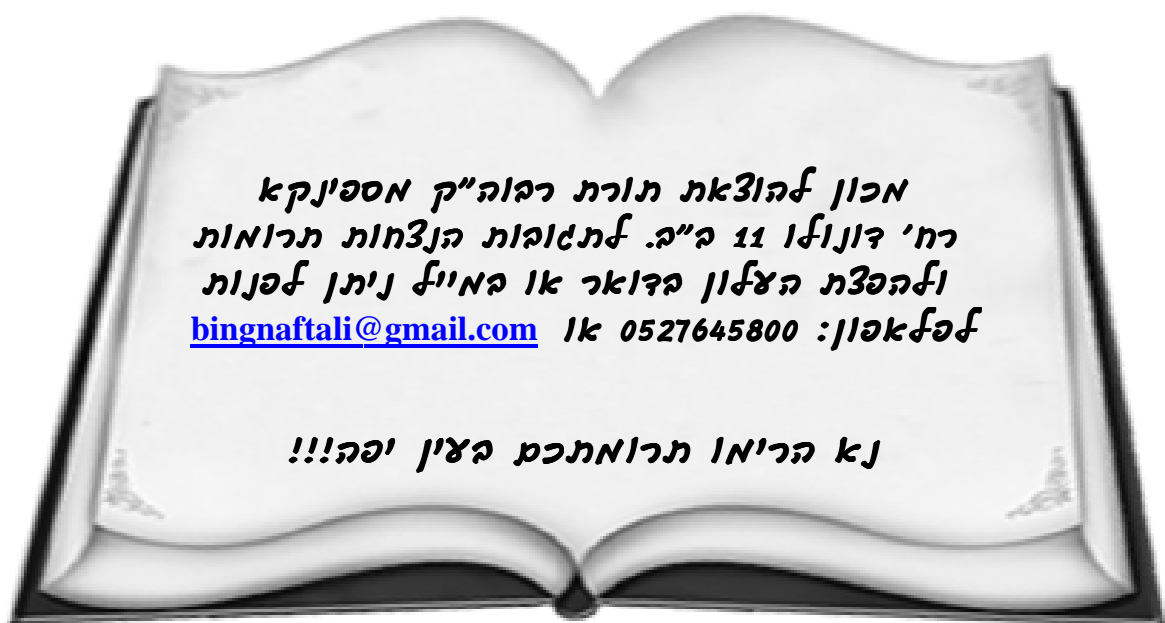
הארת המערכת: אחרי שיעור זה לא נותר אלא לחזור לתחילתו של השיעור לומר את הפרק ולנסות להתחבר דרכו.

(נכתב צ"י כ' נפתלי פינז הי"ו)

על ידי שאני אכיר באמת שלך, שאתה מנהל אותי בכל המצבים האלה. ממילא ייצא מאנשים אלו הרוע הטמון בהם, כמו חדר חשוך שכשמכניסים בו קצת אור והחושך נעלם מעצמו. כמו כן 'שם יתפרדו כל פועלי אוף', שם - באותו מקום שאדם נותן את המחשבה הנכונה להתקשר לה' ממילא ייפרדו ממנו כל המציקים לו. בענין זה יש עוד ביאור נפלא על הפסוק, 'ויהפוך ה' אלוקיך לך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלוקיך'. אדם צריך לדעת כי כל מה שהקב"ה מביא עליו זה ברכה, גם אם לו עצו זה נראה כקללה. וזה אומרת התורה הק', ויהפוך ה' לך את הקללה לברכה, כלומר לך שאתה חושב שזו קללה לך הקב"ה צריך להפוך את זה שייראה כברכה, אך באמת מי שמאמין רואה בחוש שגם מה שנראה כקללה חלילה הוא בעצם ברכה.

בנדבה אובחה לך אודה שמך ה' כי טוב.

דוד המלך ע"ה מלמד אותנו שמי שהולך בדרך זו של אמונה מיד נושע בישועה מופלאה כפי שלו עצמו קרה בדמותו של המלאך שבא לשאול... נאמר בישעיה הנביא: 'עם זו יצרתי לי תהילתי יפפרו'. הסיבה שהקב"ה ברא אותנו בעולם היא כדי שנספר את נפלאותיו. כל אחד יכול להוציא ספר שלם על סיפורי ההשגחה שעוברים. כשאדם חושב שהוא יכול בעצמו

מכון להוצאת תורת רבנו"ק מספינקא
רח' דונולו 11 ב"ב. אתגובות הנצחות תרומות
והפצת העלון בדואר או במייל ניתן לפנות
לפלאפון: 0527645800 או bingnaftali@gmail.com

נא הרימו תרומתכם בעין יפה!!!

לצ"נ ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל